Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d.	23 november 2026
Zaaknummer	571210
Portefeuillehouder	Wethouder I. de Wolff
Onderwerp	Vaststellen Participatieverordening Vlieland 2026

Beslispunten

1. De Participatieverordening Vlieland 2026 vast te stellen

Samenvatting

Iedere gemeente in Nederland moet voor 1 januari 2027 het uitdaagrecht in een participatieverordening vastleggen. De gemeente Vlieland heeft hiervoor de modelverordening van de VNG gebruikt en daarin het uitdaagrecht en het eigen gemeentelijke participatiebeleid verwerkt.

Aanleiding

Iedere gemeente in Nederland moet voor 1 januari 2027 het uitdaagrecht in een participatieverordening vaststellen. De gemeente Vlieland heeft al enkele jaren een eigen participatiebeleid. Dit is vooreerst in een modelverordening van de VNG verwerkt tot een voor Vlieland passende verordening, waarbij aanvullend gekozen is voor de uitgebreidere variant van overheidsparticipatie waarvan het uitdaagrecht deel uitmaakt. In dit voorstel ligt de vaststelling van de verordening voor.

Beoogd resultaat

De vaststelling van de Participatieverordening Vlieland 2026.

Relatie met omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie is vastgelegd dat de rol van de gemeente vooral een rol is waarbij de gemeente samen optrekt met de inwoners van Vlieland. Bij het samen optrekken hoort ook een actieve, passende rol voor de inwoners. Dit was al grotendeels vastgelegd in het gemeentelijk participatiebeleid, maar is nu geformaliseerd in een verordening, waarin inwoners ook de mogelijkheid krijgen om participatie zelf op te pakken.

Argumenten

In het Coalitieakkoord staat dat er een evaluatie van het participatiebeleid plaats moet gaan vinden. Dat is nog niet hetgeen nu voorligt. Daar willen we met een werkgroep de tijd voor nemen.

Wat nu voorligt is het tijdig vaststellen van een participatieverordening waarin het uitdaagrecht is geregeld. Het uitdaagrecht is het recht van bewoners en maatschappelijke organisaties om publieke taken van gemeenten, provincies of waterschappen over te nemen of aan te sturen als zij denken dit slimmer, beter of goedkoper te kunnen doen. Het uitdaagrecht is een

verplicht onderdeel van gemeentelijke participatieverordeningen en moet uiterlijk eind 2026 in alle gemeenten, provincies en waterschappen zijn ingevoerd.

De gemeente Vlieland beschikt niet over een participatieverordening. Wel werkt de gemeente al meerdere jaren met een eigen participatiebeleid. Dat is inhoudelijk min of meer hetzelfde, maar werkt als beleid en niet als een verordening.

Naar aanleiding van de plicht om nu het uitdaagrecht tijdig te regelen, is het participatiebeleid verwerkt in de modelverordening die door de VNG is opgemaakt. Daarin is ook het uitdaagrecht vastgelegd.

In de eerste plaats is er de inwonersparticipatie. Dat hoofdstuk in de verordening ziet met name op de wijze waarop de gemeente inwoners betrekt bij het opstellen van eigen beleid en regels. Dit kan ook binnen de wettelijke voorbereidingsprocedure van artikel 3.4 Awb plaatsvinden. De regels volgen hier het eigen participatiebeleid waarin is beschreven op welke wijze de gemeente inwoners wil betrekken bij wijzigingen in beleid en regels.

Daarnaast is er de overheidsparticipatie. Dat is voor Vlieland een nieuwe wijze van participeren aanvullend op het eigen beleid van inwonersparticipatie en participatie bij ruimtelijke activiteiten. Overheidsparticipatie is een wijze van participeren voor gemeenten die participatie ruimer willen toepassen en verder willen ontwikkelen. Inwoners krijgen hiermee meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen. Zij kunnen zelf met voorstellen komen en de gemeente vragen om ondersteuning om hun plannen uit te voeren. Het uitdaagrecht is één van de vormen van overheidsparticipatie.

Tot slot is er een artikel waarin de participatie is beschreven bij ruimtelijke initiatieven. Dat zijn situaties waarbij een omgevingsvergunning nodig is en/of een afwijking van het omgevingsplan. Ook hierin volgt het artikel de inhoud van het participatiebeleid. De daarin opgenomen wijze van participeren sluit aan bij de ervaringen die we hebben opgedaan en die past bij de wijze waarop wij initiatiefnemers bijstaan bij participatie op een Vlielandse wijze.

In de modelverordening staat eveneens een artikel dat ruimte biedt voor een experimenteerprogramma. Het college moet dan iedere twee jaar de raad een programma voorleggen met nieuwe vormen van participatie en de evaluatie van eerder genomen experimenten. Voorgesteld wordt om dit artikel niet over te nemen. Er is op Vlieland onvoldoende noodzaak om te experimenteren, en ook vindt er niet zoveel participatie plaats dat daarvoor allerhande werkzaamheden in het leven geroepen moeten worden. De nu voorliggende participatieverordening met het eigen participatiebeleid en de uitgebreide variant van overheidsparticipatie biedt voor Vlieland meer dan voldoende ruimte om daar voor Vlieland op een passende wijze invulling aan te geven en participatie aan te passen aan ervaringen die worden opgedaan. Via de overheidsparticipatie kan het initiatief voor experimentele vormen van participatie ook van burgers zelf komen. Het artikel met het experimenteerprogramma is daarom niet in de verordening opgenomen.

Voor het overige volgen we de modelverordening en hebben daarin ons eigen participatiebeleid verwerkt. Voorgesteld wordt deze participatieverordening vast te stellen zodat tijdig vanaf 1 januari 2027 het uitdaagrecht op Vlieland van toepassing is.

In de komende periode zullen we, zoals in het Coalitieakkoord is opgenomen, het bestaande participatiebeleid evalueren en waar nodig aanpassen. De verordening zal dan vrij eenvoudig op eventuele wijzigingen kunnen worden aangepast.

De raad wordt voorgesteld om de Participatieverordening Vlieland 2026 vast te stellen.

Kanttekeningen/risico's
Geen.

Uitvoering
De uitvoering is het bekendmaking van de vaststelling van de verordening.

Communicatie
De vaststelling zal op de gebruikelijke wijze worden gecommuniceerd.

Financiën
N.v.t.

Juridische Zaken
Tegen de verordening kan geen bezwaar en beroep worden aangetekend.

Bijlagen
1. Participatieverordening Vlieland 2026

Burgemeester en wethouders van Vlieland, 22 september 2026
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

1. heeft het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 september 2026 gelezen;

2. heeft nagedacht over: de wijze waarop op Vlieland op een passende wijze ruimte kan worden gegeven aan participatie in aanvulling op het bestaande gemeentelijke participatiebeleid;

3. heeft rekening gehouden met: het vereiste dat voor 1 januari 2027 het uitdaagrecht een plak in de gemeentelijke participatieverordening moet krijgen;

Besluit

1. De Participatieverordening Vlieland 2026 vast te stellen

Besloten in de openbare raadsvergadering van 23 november 2026

De griffier, De voorzitter,

G. van Essen M. Schrier